

ČESKÁ REPUBLIKA

Česká školní inspekce

Jihomoravský inspektorát - oblastní pracoviště Brno

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Zvláštní škola, Brno, Lidická 6a

Lidická 6a, 602 00 Brno

Identifikátor školy: 600 024 911

Termín konání komplexní inspekce: 8. – 11. leden 2002

Čj.	122 740/02-11135
Signatura	kl2nv201

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Zřizovatelem Zvláštní školy, Brno, Lidická 6a je od 1. 1. 2001 v souladu s platnou legislativou Jihomoravský kraj se sídlem v Brně, který vystavil podle ustanovení příslušných zákonů novou Zřizovací listinu pod č. j. 16/40 ze dne 21. 6. 2001. Obsahuje všechny zákonem požadované údaje a nahrazuje v plném rozsahu původní zřizovací listinu ze dne 16.5. 1994 včetně jejích změn a doplňků. Škola byla zřízena jako příspěvková organizace na dobu neurčitou a v souladu se zřizovací listinou nevykonává žádnou doplňkovou činnost. Podle rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních a školských zařízení sdružuje: zvláštní školu s kapacitou 150 žáků, která k 30. 9. 2001 vykazala 143 žáků v 15 třídách, školní družinu s kapacitou 30 žáků s vykázaným počtem žáků 32 ve třech odděleních a školní jídelnu (výdejnu stravy) s kapacitou 50 vydávaných jídel denně. Ve školní jídelně bylo k 15. 10. 2001 vykázáno 15 žáků a 15 zaměstnanců, přihlášených ke stravování. Poslední změna rozhodnutí o zařazení do sítě škol ze dne 24. 7. 2001 potvrzuje změnu adresy školy, která se v polovině roku 2000 přestěhovala ze třídy kpt. Jaroše 41 do objektu na ul. Lidická 6a.

Škola je plně organizovaná, v době inspekce bylo v 15 třídách vzděláváno 136 žáků. Výuka probíhá podle Vzdělávacího programu zvláštní školy č.j. 22 980/97-22. Jedna třída je přípravná pro děti ze se sociálním znevýhodněním.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ

V inspekční zprávě je průběh vzdělávání ve třídách jednotlivých stupňů zvláštní školy a přípravné třídě hodnocen samostatně na základě hospitací vyučovaných předmětů. V oblasti plánování výuky a jejích podmínek byla úroveň zhodnocena pro všechny stupně souhrnně. Úroveň výuky pracovního vyučování jako profilujícího předmětu vzdělávacího programu zvláštní školy je hodnocena samostatně ve všech oblastech.

Plánování a příprava vzdělávací činnosti

Vzdělávání žáků je realizováno v souladu se vzdělávacím programem pro zvláštní školy, který schválilo MŠMT pod č.j. 22 980/97-22 dne 20. 6. 1997. Ve všech sledovaných předmětech odpovídal obsah výuky i časové dotace tomuto programu. Bezprostřední příprava na výuku byla většinou promyšlená a pečlivá, cíle hodin byly reálné. Učivo navazovalo na předchozí probíranou látku, zvolený obsah činností odpovídal stanoveným cílům. Tématické plány jsou zpracované pro jednotlivé předměty a ročníky izolovaně, způsob jejich zpracování je spíše formální. Není v nich zachycena diferenciacce učiva dle možností jednotlivých žáků, ale většinou pouze časově rozčleňují cíle a témata daná učebními osnovami. Podobným způsobem jsou pojaty i individuální vzdělávací plány.

Plán výchovně-vzdělávací činnosti v přípravné třídě je zpracován do okruhů učiva pro jednotlivé měsíce školního roku. Není zcela ujasněný, některé cíle jsou zaměňovány s obsahem a neodpovídají vždy vývojovým a jazykovým možnostem dětí a jejich potřebám.

Celkově je plánování vzdělávací činnosti hodnoceno jako průměrné.

Podmínky výuky

Personální zajištění výuky je z hlediska odborné a pedagogické způsobilosti velmi dobré. Pouze čtyři pedagogové nesplňují požadavky stanovené platnou vyhláškou.

Celkové materiálně technické podmínky negativně ovlivňují malé prostory tříd, které jen v omezené míře umožňují zařazovat aktivní činnosti využívající pohyb při výuce i relaxaci o přestávkách. Stísněné prostory tříd mají rovněž vliv na uplatňování variabilních forem a metod využívaných při výuce. Úložné prostory na pomůcky a materiál v současné době nahrazují skříně ve třídách, které zmenšují mnohdy už stísněný prostor. Kabinet na pomůcky je řešen přehrazením jedné z mála větších tříd skříněmi. Chodby jsou vkusně vyzdobené výtvarnými pracemi žáků. Nově opravená malá tělocvična není dostatečně vybavená nářadím a svou velikostí vyhovuje výuce pouze jedné skupiny. Její kapacita neodpovídá plně potřebám dotace hodin a škola musí pro výuku hledat náhradní řešení. Hygienická zařízení jsou nově zrekonstruovaná, nově je také vybudovaná výdejna obědů s jídelnou. Ta je využívána jednak stravujícími se žáky, ale i těmi, kteří navštěvují školní družinu a oběd si přinesou z domova. Tímto způsobem se škola snaží pěstovat správné stravovací návyky a vytvářet základy zdravé životosprávy.

Z hlediska psychohygieny a nároků na relaxaci žáků v průběhu výuky byly hospitované hodiny hodnoceny rozdílně. Zatímco v nižších ročnících zařazovali vyučující vedle střídání různých činností relaxační chvílky k uvolnění žáků, ve vyšších ročnících využívány nebyly. Výuka byla často statická a také možnost relaxace o přestávkách byla vzhledem k omezujícím prostorovým podmínkám menší.

Personální podmínky výchovně-vzdělávací činnosti jsou velmi dobré, materiálně technické a psychohygienické průměrné. Celkově jsou podmínky výuky hodnoceny jako průměrné.

Průběh výuky

Přípravná třída

Organizace a program přípravné třídy jsou formálně členěny do vyučovacích hodin. V době inspekce však vlastní realizace výchovně-vzdělávací činnosti probíhala v kratších časových blocích s ohledem na snadnou unavitelnost dětí. Personální podmínky, prostorové uspořádání a materiálně technické zázemí třídy umožňují plnit vzdělávací program zaměřený na systematickou přípravu dětí ze sociokulturně znevýhodněného prostředí před vstupem do školy. Vzhledem k tomu, že v průběhu inspekce byly přítomny pouze dvě děti, probíhaly veškeré činnosti nenásilně, přirozeně a hravou formou s ohledem na rovnováhu jejich psychického zatížení. Učitelka děti vhodně motivovala, povzbuzovala, oceňovala jejich výkony, poskytovala jim okamžitou zpětnou vazbu. Důsledně a cílevědomě je vedla k plnění úkolů a dodržování správných způsobů chování. Svým laskavým přístupem vytvářela radostnou a důvěryhodnou atmosféru. Pro zlepšení komunikativních dovedností poskytovala dětem dostatečný prostor. Celkovou úroveň jejich jazykového projevu však do jisté míry negativně ovlivňuje její nesprávný řečový vzor.

Z projevů dětí bylo zřejmé, že jsou u nich pěstovány kulturně-společenské a zdvořilostní návyky, stejně jako jsou posilovány volní vlastnosti, rozvíjena fantazie a logické myšlení.

Průběh a výsledky vzdělávání v přípravné třídě jsou hodnoceny jako velmi dobré.

První stupeň zvláštní školy

Ve třídách prvního stupně zvláštní školy se v kvalitě výuky velmi pozitivně promítalo pestré členění hodin, zařazování relaxačních chviliek a psychomotorických her, využívání bohaté škály pomůcek, obrazového materiálu, drobných manipulačních předmětů, tabule a pracovních sešitů. Obě učitelky pohotově reagovaly na únavu žáků, vytvářely atmosféru pozitivního očekávání a radosti ze školní práce. Respektovaly osobní tempo žáků a vytvářely pro ně odpovídající časový prostor pro splnění zadávaných úkolů. Hodnotily jejich průběžné výsledky a neustále je povzbuzovaly. Hodnocení bylo konkrétní a adresné. Žáci byli vedeni k sebehodnocení, spolupráci, ohleduplnosti, zdvořilému chování, samostatnosti a dodržování pravidel ve vzájemné komunikaci a interakci. V důsledku převažujícího verbálního projevu učitelky v prvním ročníku, měli žáci méně prostoru k samostatnému vyjadřování a uplatnění vlastních nápadů a myšlenek. Celkovou úroveň a rozvoj komunikativních dovedností žáků však pozitivně ovlivňoval kultivovaný projev obou vyučujících i jejich řečový vzor.

Průběh a výsledky vzdělávání na nižším stupni jsou hodnoceny ve všech sledovaných jevech jako velmi dobré.

Druhý stupeň

Při výuce ve všech třídách se pedagogové snažili vycházet z individuálních možností žáků. Lépe se jim to dařilo v nižších ročnících, kde v organizaci i volených metodách a formách více uplatňovali aktivizační metody, občas i činnosti založené na vzájemné kooperaci žáků. Struktura hodin více využívala skupinovou a individuální práci, která umožňovala žákům postupovat vlastním tempem a dosahovat výsledků odpovídajících jejich skutečným možnostem. Pro učitele tak vznikal prostor k individuálnímu vysvětlení a procvičení učiva zejména s žáky, kteří v důsledku vysokých absencí v učivu zaostávali. Ve vyšších ročnících se více objevovala frontální práce a některé hodiny byly v důsledku převažujícího výkladu pedagoga statické. Při seznamování s novým učivem málo využívali znalostí žáků, které o dané problematice měli. Většinou však výklad dobře konkretizovali na zajímavých příkladech. Procvičování a upevňování učiva věnovali všichni vyučující velkou pozornost, důsledně také sledovali a ověřovali, zda žáci správně pochopili zadané úkoly. Jejich plnění průběžně vyhodnocovali a poskytovali tak žákům okamžitou zpětnou vazbu o výsledku. Chyby využívali pro následnou práci s žáky. Hodnocení žáků bylo nastavené pozitivně s cílem posilovat jejich sebevědomí a stimulovat je pro další práci. Odráželo jejich celkový přístup k práci v hodině a respektovalo jejich možnosti. Vstupní motivace pro práci byla nápaditá jen v některých případech, vyučující převážně žáky pouze seznamovali s obsahem hodiny. Lépe se jim dařila průběžná motivace, při níž téměř ve všech hodinách, i když v rozdílné míře, zařazovali hrové prvky, které podněcovaly aktivitu žáků. Důraz na správné chování i jeho důsledné sledování a hodnocení se projevovaly v celkově velmi hezkých vztazích jak mezi žáky navzájem, tak mezi žáky a učiteli. Všichni vyučující k žákům přistupovali klidně, vyrovnaně a vstřícně. Zejména mladší žáci se k nim obraceli s důvěrou, přirozeně jim sdělovali svoje zážitky. Žáci byli ochotní si navzájem pomáhat a až na výjimky vstřícně plnili úkoly. Problémy v chování, které vznikaly ve sledovaných hodinách jen ojediněle, souvisely většinou s temperamentem žáků. Učitelé je řešili profesionálně. Důsledně sledovali a podporovali správné návyky žáků při komunikaci. Pro jejich bezprostřední verbální i neverbální projev poskytovali dostatek prostoru. Ne vždy však kladli otázky tak, aby přispívali k rozvoji souvislého projevu a obohacovali slovní zásobu.

Ve většině sledovaných hodin byly organizace, metody, formy, motivace a hodnocení i interakce a komunikace posouzeny jako velmi dobré. Proto je průběh vzdělávání na středním stupni i přes některé nedostatky celkově hodnocen jako velmi dobrý.

Třetí stupeň

Organizace hospitovaných hodin ve třídách třetího stupně měla rozdílnou úroveň. Většina z nich byla založena na frontální výuce, práci s učebnicí a komunikací mezi žákem a učitelem. Metody aktivního učení, kdy by žáci samostatně vyhledávali informace a hledali vlastní způsoby řešení úkolů, byly uplatňovány pouze ojediněle. Výuka byla málo konkretizovaná, i když se všichni vyučující snažili propojovat nové poznatky se zkušenostmi žáků z praktického života. V těchto příkladech byli však žáci většinou odkazováni na vlastní představy. Individuální podpora žáků probíhala především při samostatné práci u tabule nebo do sešitů. Většina učitelů při ní dokázala využít svých odborných poznatků a dobrých znalostí žáků k rozvoji jejich strategií myšlení. Metody práce využívané při výuce byly však převážně jednotvárné a hodiny měly často statický průběh, kdy žáci odpovídali na otázky učitele. Interakce při výuce byla otevřená, žáci se neostýchali a s důvěrou se na učitele obraceli s žádostí o podporu. V průběhu hospitovaných hodin však nebyly využívány metody práce posilující sociální vztahy mezi žáky navzájem. Vstupní i průběžnou motivaci uplatňovali všichni vyučující, stejně tak dobře poskytovali žákům zpětnou vazbu a vhodně reagovali na jejich chyby. Žáci však v hodinách měli pouze málo příležitostí k souvislejšímu verbálnímu projevu a vzájemné komunikaci. Vztahy mezi nimi a učiteli byly pozitivní.

Organizace, metody, formy práce a komunikace jsou na průměrné úrovni, motivace a hodnocení i interakce na úrovni velmi dobré. Celkově jsou průběh a výsledky vzdělávání hodnoceny jako průměrné.

Pracovní vyučování

Hospitace proběhly ve třídách druhého a třetího stupně zvláštní školy, ve výuce dívek i chlapců. Výuka vycházela z platných učebních osnov, týdenní hodinová dotace podle platných učebních dokumentů byla dodržena. Pro všechny ročníky zpracovali učitelé tématické plány po jednotlivých okruzích činností. Učivo bylo rozpracováno formou měsíčních harmonogramů výukových cílů, nikoliv však prostředků. Tématické plány byly přizpůsobeny organizaci pracovního vyučování. Každý z vyučujících se věnuje určité obsahové části učiva (vaření, ruční práce, práce v kovodílně, dřevodílně apod.). Kontinuita výuky v jednotlivých ročnících je zajištěna, k obsahové duplicitě při plánování nedochází. Struktura výukových jednotek byla v souladu s věkovými a individuálními zvláštnostmi žáků. Vlastní příprava učitelů na konkrétní hodiny byla kvalitní a vycházela z tématických plánů.

Odborná a pedagogická kvalifikace všech vyučujících pracovního vyučování je v souladu s příslušnou právní normou. Výuka dílenských prací je převážně záležitostí učitelů - mužů.

Škola má pro pracovní vyučování nedostatek vhodných prostor. Dvě dílny v suterénu, kovo a dřevodílna, jsou vybaveny osmi staršími pracovními stoly se svěráky a skříněmi na dílenský materiál. Jsou prostorově nedostatečné, při možném plném obsazení skupinou osmi žáků vzniká potenciální nebezpečí úrazu. Kontrolou dílenských lékárníček bylo zjištěno jejich nedostatečné vybavení, některá léčiva měla prošlou dobu použitelnosti. Dílenské provozní řády neměli žáci k dispozici. Materiálu a náradí pro dílenské práce má dle sdělení vyučujících škola poměrně dostatek i když některé druhy náradí jsou již staršího data. Skladové prostory

pro uložení a zejména pro přípravu materiálu na dílenských strojích, jsou velmi omezené. Pro nácvik základní počítačové dovednosti slouží menší místnost přístupná schodištěm z kovodílny, která je vybavena šesti staršími počítači. Pro výuku pěstitelských prací nemá škola zahradu. Pro terénní práce využívá školní hřiště a blízký park. Základy vaření jsou vyučovány ve cvičné kuchyňce, která je rovněž prostorově nevhodná, což snižuje bezpečnost v průběhu výuky. Je vybavena kratší kuchyňskou linkou a pouze jedním elektrickým sporákem. Dva jídelní stoly jsou využívány i pro přípravu jídel. Kuchyňských potřeb je dostatek a jsou podle potřeby dokupovány. Pro šití na stroji a další ruční práce jsou využívány kmenové třídy. Omezený počet šicích strojů mají pověření učitelé ve své správě. V rámci rozvrhu hodin je zařazeno pracovní vyučování tak, aby hodiny tvořily ucelené bloky. Žáci jsou na dívčí a chlapecké pracovní skupiny rozděleni od pátého ročníku. Pro nácvik vaření u chlapců a dílenských prací u dívek je zavedeno střídání žáků u příslušných učitelů, nikoliv střídání učitelů ve skupině. Totéž platí u učitelů dílen v osmých ročnících, kdy jeden učitel vyučuje trvale ve dřevo a druhý v kovodílně. Tím je zajištěna odbornost při výuce. Všichni sledovaní učitelé byli na hodiny velmi dobře připraveni. Jednotlivé činnosti na sebe smysluplně navazovaly, organizace práce umožňovala všem žákům úspěšné uplatnění. Zásady psychohygieny byly dodržovány. Žáci pracovali individuálním tempem pod kontrolou učitelů, kteří si průběžně ověřovali pochopení zadávaných úkolů a seznamovali žáky se všemi detaily činnosti. Žáci byli velmi dobře motivováni v počátku vyučovacího bloku i průběžným pozitivním hodnocením svého výkonu, byli vedeni k sebekontrolě a odpovědnosti. Ve všech sledovaných hodinách byly uplatněny mezipředmětové vztahy a estetická výchova. Interakce v hodinách byla otevřená s oboustranně fungující. Verbální projev žáků byl přiměřený jejich věku a schopnostem. V některých sledovaných hodinách se objevily drobné projevy nežádoucího chování, které vyučující ihned korigovali. K výuce žáci projevovali převážně pozitivní vztah.

Materiálně-technické podmínky výuky jsou na průměrné úrovni. Plánování, personální a psychohygienické podmínky jsou velmi dobré, průběh výuky má rovněž velmi dobrou úroveň.

Pracovní vyučování má celkově velmi dobrou úroveň.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání ve sledované oblasti

Celkově jsou průběh a výsledky vzdělávání hodnoceny jako velmi dobré.

HODNOCENÍ PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ

Ředitelka školy využívá při své práci plány dlouhodobého, střednědobého i krátkodobého charakteru. Vzhledem k situaci školy související se zabydlováním a uzpůsobováním nových prostor jsou koncepční záměry v písemných materiálech příliš obecné a nepromítá se do nich konkrétní situace a problémy, které musí být v určitém časovém horizontu a sledu řešeny. V dlouhodobých záměrech se vedení školy nezabývá řešením neuspokojivého prostorového zázemí jak pro žáky, tak zaměstnance, které negativně zatěžuje celkové psychosociální klima školy. Střednědobé i krátkodobé plány jsou již konkrétnější, vycházejí z analýzy činnosti školy, která je dobře zpracovaná ve výroční zprávě.

V plánování využívá vedení školy příležitostně nápady a podněty pedagogů.

Organizační schéma školy, které je zpracováno přehledně, vymezuje kompetence a zodpovědnost pracovníků. Postihuje všechny úseky organizace a spolu s vnitřním řádem umožňuje dobrou orientaci ve vztazích, povinnostech a zodpovědnosti pracovníků uvnitř školy. Školní řád srozumitelně stanovuje pro žáky i jejich rodiče základní pravidla chování. Pojmenovává nežádoucí způsoby chování a formuluje i základní práva žáků. Ve škole pracují metodická sdružení a předmětové komise. Osobní dokumentace žáků je vedena pečlivě. Ochrana dat osobní a personální dokumentace je zajištěna. Kontrolovaná dokumentace je vedena v souladu s právními předpisy. Některé nedostatky byly odstraněny v průběhu inspekce. Výroční zpráva o činnosti školy je zpracovaná na dobré úrovni. Informační systém školy je propracovaný a funkční. Umožňuje operativní přenos informací běžnými způsoby, ale i prostřednictvím návštěv v rodinách a spoluprací s rómskou asistentkou. Ta ve škole pracuje již několik roků a významně přispívá k upevnování autority školy v rómských rodinách.

Organizace výuky je zajištěna v souladu s právními předpisy. I přes skutečnost, že výuka probíhá ve stávajících prostorách teprve jeden rok, je zřetelná snaha a nasazení celého pedagogického sboru při úpravě společných prostor a odborných učeben. Vedení školy hledá finančně nejméně náročné způsoby, jak zlepšit a přizpůsobit prostory školy, které byly původně využívány k úplně jiným účelům a které nesou známky značné opotřebovanosti. Ve škole chybí vhodné zázemí pro zaměstnance, přípravu pedagogů a jejich odpočinek v pracovních přestávkách.

Pro zvyšování odbornosti mají pedagogové ve škole dobré podmínky. Výběr aktivit pro jejich další vzdělávání vychází z nabídky a zájmu učitelů, ale i potřeb vzdělávacího procesu. Konceptně však není nijak zaměřen. Odborný rozvoj a motivaci pedagogů podporuje i spolupráce s pedagogickou fakultou, která spočívá v realizaci pedagogické praxe, v účasti pedagogů školy na seminářích popř. v jejich metodickém vedení. Bohatá je i učitelská knihovna školy, která je průběžně doplňovaná. Při hodnocení pedagogů, které je prováděno pravidelně a na základě stanovených kritérií, je brán zřetel na jejich odbornost a profesionalitu. V současné době oceňuje vedení rovněž angažovanost pracovníků při probíhajících úpravách školy. Tím se do jisté míry stírá motivační charakter osobního hodnocení vzhledem k výchovně-vzdělávacímu procesu.

Rozsah a systém kontrolních mechanismů odpovídá velikosti a potřebám školy. Kontrola a hospitační činnost je prováděna cíleně a systematicky. Jejich zaměření uzpůsobuje vedení školy aktuálním potřebám výchovně-vzdělávacího procesu. Kontrolní mechanismy jsou na velmi dobré úrovni.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Podmínky pro vzdělávání jsou celkově hodnoceny jako průměrné. Především malé prostory většiny tříd a nedostatečné zázemí pro pedagogy jsou aspekty zvyšující celkovou náročnost výchovně-vzdělávací práce a její celkové psychosociální podmínky. Na druhé straně se aktivní spoluúčastí celého pedagogického sboru i ostatních pracovníků daří postupně zařizovat a upravovat stávající budovu a její společné prostory tak, aby se zlepšila jejich účelnost a zvýšila celková estetická úroveň.

HODNOCENÍ EFEKTIVNOSTI VYUŽÍVÁNÍ PROSTŘEDKŮ PŘIDĚLENÝCH ZE STÁTNÍHO ROZPOČTU VZHLEDEM K ÚČELU JEJICH POSKYTNUTÍ A VZHLEDEM K UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Kontrola byla zaměřena na hodnocení efektivity čerpání NIV

Škole byl ze státního rozpočtu v roce 2000 poskytnut finanční příspěvek 8 947 tis. Kč na celkové neinvestiční výdaje (dále jen NIV). Přidělené finanční prostředky byly čerpány na 99,93%. V roce 2000 škola vykázala kladný hospodářský výsledek, který byl v roce 2001 po schválení rozdělen do fondů. Porovnáním rozpisu rozpočtu NIV za sledované období s výkazem zisku a ztrát, hlavní knihou a zúčtováním se státním rozpočtem byly z celkových NIV čerpány mzdové prostředky ve výši 51,54 %, zákonné odvody ve výši 19,12 % a ostatní neinvestiční výdaje 29,27 %. Podíl příspěvku ze státního rozpočtu na celkových neinvestičních nákladech školy v roce 2000 činí 97,27.%.

Hodnocení efektivity čerpání mzdových prostředků

Závazné ukazatele mzdové regulace - limit platových prostředků a ostatních plateb za provedenou práci byly čerpány ve výši 100 %. Nenárokové složky byly podle principu rozdělení a čerpání mezi osobní příplatky a odměny čerpány v poměru 80,3 % : 19,7%. Stanovení a vyplácení nárokových složek (příplatky za vedení, příplatky za třídnictví a zvláštní příplatky) a nenárokových složek (osobní příplatky a odměny) je v souladu s platnými právními předpisy. U stanoveného limitu počtu pracovníků školským úřadem (dále jen ŠÚ) byla za sledované období vykazována úspora 1,28 pracovníka.

Zařazení všech pracovníků do platových tříd bylo v souladu s jejich skutečně vykonávanou pracovní činností. Zápočet praxe rozhodný pro zařazení do platových stupňů byl překontrolován u deseti zaměstnanců (osmi pedagogických pracovníků, jedné vychovatelky a jedné provozní pracovnice). V jednom případě bylo zjištěno nezapočtení mateřské dovolené před prvním nástupem do zaměstnání a v souvislosti s tím chybný zápočet praxe a chybné zařazení do platového stupně. V ostatních případech byli pracovníci zařazeni do platového stupně v příslušné platové třídě správně.

Fond kulturních a sociálních potřeb byl v roce 2000 tvořen v souladu s platnou legislativou. Nedostatky byly zjištěny v některých ustanoveních zásad pro jeho čerpání, které si vedení školy vytvořilo. V důsledku toho byly prostředky fondu čerpány v rozporu s vyhláškou.

Hodnocení efektivity čerpání ONIV

Z příspěvku ze státního rozpočtu na ostatní neinvestiční výdaje (dále jen ONIV) bylo čerpáno 1 % na nákup učebnic, učebních pomůcek a knih do žákovské knihovny, 0,1 % na vzdělávání, 0,4 % na drobný hmotný majetek, 1% na materiál, 28 % na energii, 42 % na opravy a údržby, 3 % na služby pošt, telekomunikací, peněžních ústavů a zpracování dat, 2,7 % na ostatní služby, 19 % na nájemné a 2,5 % bylo použito na odpisy hmotného investičního majetku. Srovnáním skutečnosti a rozpisu ONIV ze ŠÚ je patrné, že čerpání ONIV u učebnic a učebních pomůcek je oproti rozpisu rozpočtu ze ŠÚ nižší o 15 %, vzdělávání o 23 %, přesto na 1 žáka připadá na učebnice a učební pomůcky částka 172,20 Kč a další vzdělávání zaměstnanců 21,63 Kč.

V rozpisu rozpočtu ze ŠÚ nebyly přiděleny žádné finanční prostředky na osobní

ochranné pracovní pomůcky (dále jen OOPP) a škola v roce 2000 ani žádné OOPP pro zaměstnance nenakoupila. Rovněž nebylo čerpáno téměř žádné cestovné.

Značná část příspěvku ONIV byla použita na opravy a údržby budovy, ve které škola sídlí. V nájemní smlouvě ze dne 17.1.2000 je v bodu VI. uvedeno, že vynaložené náklady na dohodnuté opravy budou škole pronajímatelem odečítány na úhradu nájemného a bude provedeno zúčtování finančních prostředků vynaložené nájemcem na tyto opravy a nájemného, vždy po skončení kalendářního roku. Za rok 2000 bylo zúčtování provedeno a vynaložené náklady jsou odečítány na náhradu nájemného za rok 2000 a 2001.

Drobný hmotný investiční majetek a učební pomůcky jsou zařazovány do evidence majetku školy, namátkovou kontrolou bylo zjištěno, že tato evidence souhlasí se skutečností. Vyřazování majetku se provádí na základě návrhu a schválení inventarizační komise. Inventarizace majetku byla provedena k 31.12.1999 a v současné době se dokončuje řádná inventarizace k 31.12.2001, kde budou promítnuty i změny majetku v souvislosti s přestěhováním školy do jiného objektu.

Účetnictví bylo v roce 2000 zpracováno externě výpočetní technikou, proto i orientace v účetní dokumentaci byla složitější, ale za spolupráce hospodářky a zástupce ředitelky zvládnutelná. Během kontroly byly drobné zjištěné nedostatky odstraněny. Namátkovou kontrolou přijatých a vydaných faktur, pokladních dokladů, bylo zjištěno, že mají potřebné náležitosti. U cestovních příkazů nebylo zaměstnancům vyúčtováváno stravné.

Nedostatky ve zpracování směrnic k účetnictví byly v průběhu inspekce odstraněny.

Hodnocení efektivnosti čerpání účelových prostředků

V roce 2000 škola neobdržela ze státního rozpočtu účelové prostředky.

Hodnocení efektivnosti čerpání investičních prostředků

V roce 2000 škola neobdržela ze státního rozpočtu žádné prostředky na investice.

Hodnocení výroční zprávy o hospodaření školy

Výroční zpráva o hospodaření za rok 2000 byla předložena a obsahuje potřebné náležitosti. Nedostatky v jejím zpracování byly odstraněny v průběhu inspekce.

Hodnocení efektivnosti využívání prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem k učebním dokumentům

Škola v oblasti hospodaření s finančními prostředky státního rozpočtu postupovala podle závazných předpisů tak, aby byla zachována efektivnost a účelovost s výjimkou nesprávného čerpání fondu kulturních a sociálních potřeb.

Výchovné poradenství

Funkci výchovné poradkyně vykonává již pět let učitelka bez kvalifikace pro výchovné poradenství. Její vyučovací úvazek činí 22 hodiny. Konzultační doba pro rodiče a žáky není písemně stanovena, výchovná poradkyně si pro konzultace s předjednanými návštěvami rezervuje čas po čtvrtěčném vyučování. Rodiče i žáci jsou informováni, že mohou přijít kdykoliv, eventuálně po telefonické domluvě. Tato možnost je však využívána velmi sporadicky. Oporou pro práci výchovné poradkyně je celoroční plán výchovného poradenství na rok 2001/02, který specifikuje úkoly pro jednotlivé kalendářní měsíce i úkoly trvalého rázu. Obsahová náplň je zaměřena na profesionální orientaci žáků, osvětovou prevenci výchovných problémů, spolupráci při jejich řešení jak na úrovni školy, tak s dalšími zainteresovanými institucemi. Veškeré výchovné problémy žáků, rozhovory s rodiči, návštěvy v rodinách atd. má výchovná poradkyně pečlivě písemně podchyceny. Tím má vytvořenou solidní pomocnou dokumentaci pro přijímání patřičných opatření. Z oblasti negativních jevů je předmětem jednání výchovné poradkyně s rodiči především záškoláctví, většinou jde o stále tytéž žáky. Ochota rodičů se školou spolupracovat je dle sdělení poradkyně malá, ale má tendenci se zlepšovat.

Při řešení výchovné problematiky úzce spolupracuje s výchovnou poradkyní, kromě pedagogů, romská asistentka. Problémy jednotlivých žáků přenáší přímo do romské komunity, kontroluje např., zda žáci omlouvaní pro nemoc jsou skutečně nemocní a zda dodržují léčebný režim. Vzájemnou spolupráci hodnotí výchovná poradkyně jako velmi přínosnou pro okamžitou možnost řešení problémů. Spolupráce s metodikem prevence je omezená. Kontakty s odděleními péče o děti a mládež se z hlediska potřeb školy a řešení naléhavých výchovných problémů jeví jako málo efektivní, stejně jako se středisky výchovné péče. Úroveň spolupráce se speciálně pedagogickým centrem je velmi dobrá. Svoji činnost výchovná poradkyně dvakrát za rok vyhodnocuje, hodnotící zpráva za celý školní rok je přílohou výroční zprávy.

Výchovné poradenství má průměrnou úroveň.

Prevence sociálně patologických jevů

Škola nenavázala spolupráci s okresním metodikem preventivních aktivit ani s krajským koordinátorem prevence. Garantem prevence sociálně patologických jevů je školní metodik prevence (jeden z třídních učitelů), který je ve funkci krátce, tzn. od září tohoto školního roku. Pracovní náplň mu vedením školy nebyla přesně stanovena. Zatím není v této problematice nijak proškolen, dle sdělení ředitelky je s jeho vzděláváním počítáno ještě v tomto školním roce. Dokument „Preventivní program proti drogám a kriminalitě na období školního roku 2001/02“ jím byl zpracován a je součástí ročního plánu práce školy. Termíny plnění úkolů a zodpovědnost za ně jsou určeny. Obsahová náplň je věcná, zahrnuje v sobě zájmové a sportovní aktivity, účast žáků na soutěžích, osvětovou činnost formou besed, nástěnek, videoprodukce, návštěv příslušníků policie ČR apod. Nelze pominout také programové zařazení témat k prevenci do výuky. Je naplánovaná spolupráce s Pedagogickým centrem Brno, dále s Centrem prevence sdružení Podané ruce na projektu protidrogové politiky. Součástí protidrogového programu je také dlouhodobý kontakt se zoologickou zahradou (adopce zvířátka) a ekologické aktivity (např. sběr PET lahví) žáků celé školy. Realizované akce jsou písemně zaznamenány do třídních knih. Dlouhodobé projekty jsou

vyhodnocovány.

Negativní jevy, se kterými se škola potýká, jsou především záškoláctví, kuřáctví, a to od experimentování až po závislost, pití alkoholu už u žáků středního školního věku. U některých žáků je podezření z užívání drog (toluen, heroin, pervitin), škola bohužel nemá nástroje k prokázání akutního stavu. Ředitelka, výchovná poradkyně a metodik prevence vědí, že šikana ve škole objektivně existuje. Každý případ i náznak šikany je řešen týmově ve spolupráci s rodiči. Ve škole však není vypracován systém postupu při bezprostředním ohrožení žáka šikanou, ředitelka i metodik uvádějí, že si nejsou jisti, zda by si všichni kolegové dokázali v takové situaci poradit.

Metodik spolupracuje především s vedením školy, třídními učiteli a s výchovnou poradkyní. S romskou asistentkou je spolupráce omezena organizací její práce. Ve škole bývá v dopoledních hodinách, kdy metodik vykonává své učitelské povinnosti. Pro vzájemné konzultace je proto málo prostoru.

Škola se problematikou prevence sociálně patologických jevů zabývá, ale přijatý systém je málo efektivní. Má průměrnou úroveň.

Školní družina

Školní družina zajišťuje denně v době od 11:30 do 16:00 péči o žáky ve třech odděleních. Počty zapsaných žáků byly v souladu s povolenou kapacitou. Prostorové podmínky školní družiny jsou jen průměrné. Oddělení nejmladších žáků je umístěno ve třídě přípravného stupně, jehož prostor lze jako jediný považovat za optimální. Další oddělení jsou v kmenových třídách, jejichž velikost a vybavení do jisté míry negativně omezují průběh zájmových, zejména pohybových činností. Tuto situaci vychovatelky kompenzují každodenním pobytem venku. Vybavení materiálem a pomůckami je z hlediska potřeb školní družiny dobré.

Hlavní cíle výchovně vzdělávací činnosti vedoucí vychovatelka velmi dobře stanovila v základních dokumentech školy. Zaměřují se v souladu s potřebami žáků na rozvoj jejich řeči a myšlení i podporu a upevňování žádoucího sociálního chování. Měsíční programy zájmových činností, které si pro své oddělení plánují jednotlivé vychovatelky, upřednostňují estetické a pracovní aktivity. Pěstují a posilují tak fantazii, tvořivost a estetické cítění žáků i jejich zručnost. Důležitým prvkem v činnosti družiny je vzhledem k sociálnímu zázemí žáků příprava na vyučování. Vychovatelky při ní důsledně navazují na práci ve třídách a individuálně procvičují probírané učivo. Sledují pochopení úkolů i pečlivost vypracování. V organizaci odpoledne je sice vytvořen prostor pro spontánní aktivity, více však byly zařazovány společné řízené činnosti, nabízené dospělými. Zvolené metody a formy práce většinou podporovaly aktivitu žáků i úroveň jejich komunikace. Při všech činnostech se vychovatelky snažily naplňovat cíle související s žádoucím chováním žáků navzájem i k dospělým.

Na základě sledovaných činností je činnost školní družina i přes průměrné podmínky hodnocena jako velmi dobrá.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Povinná dokumentace školy školního roku 2001/2002 podle § 38a, odst. (1), písmeno a), b), c), d), e), f), g), h), j), k) Zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol ve znění pozdějších předpisů
- Povinná dokumentace školní družiny roku 2001/2002 podle § 9, odst. (1)
- Zřizovací listina č.j. 16/40 ze dne 21. 6. 2001, Rozhodnutí MŠMT o změně zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení č.j. 22 042/2001-21 ze dne 24. 7. 2001
- Koncepce rozvoje školy, Dlouhodobé úkoly plánu práce školy, Plán práce školy, týdenní plány, plány metodických sdružení, Plán kontrolní činnosti, Individuální vzdělávací plány Minimální preventivní program, Tematické plány výuky (pro školní rok 2001/2002)
- Organizační schéma, školní řád, řady odborných učeben, seznamy žáků podle tříd, přehled pedagogů školy, seznam pracovníků školy, pracovní doba pracovníků školy, Organizační zabezpečení výuky, přehledy činností a dalšího vzdělávání pedagogů
- Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2000/2001, Výroční zpráva o hospodaření školy za rok 2000
- Záznamy z kontrolní činnosti, z hospitační záznamy, záznamové archy řízených rozhovorů s ředitelkou a metodikem prevence
- Podkladová inspekční dokumentace, Inspekční zpráva č.j.:
- Plán výchovného poradce pro školní rok 2001/02, Zpráva výchovného poradce za školní rok 2000/01, evidence problémových žáků - školní rok 2000/01, podkladová dokumentace výchovné poradkyně
- Diskusní příspěvek k problematice profesní orientace žáků
- Zhodnocení projektu „Zvláštní prevence“ ze dne 20. 12. 2001
- Výstupní protokol o zápisu vstupních údajů z výkazu Škol V 4-01 o speciálních školách ze dne 2.10.2001., Výstupní protokol o zápisu vstupních údajů z výkazu Škol V 17-01 o společném stravování dětí a mládeže ze dne 12.10.2001
- Účtový rozvrh, Vnitřní platový předpis pro rok 2000, Neinvestiční ukazatele roku 2000 ze ŠÚ Brno – město , Limit prostředků na platy ze dne 14.9.2000
- Statistický výkaz P1-04 – sumář pracovníků a mzdových prostředků v regionálním školství za 1.- 4. čtvrtletí 2000
- Personální dokumentace a doklady o vzdělání pedagogických pracovníků
- Rozvaha sestavená k 31.12.2000- Úč ROPO 3-02, Výkaz zisku a ztráty Úč ROPO 4-02., Výpis hlavní knihy za rok 2000 ze dne 8.1.2001.
- Rozpočet a zásady čerpání FKSP pro rok 2000, účetní evidence – namátkově faktury, pokladní doklady, týkající se čerpání příspěvku ze státního rozpočtu v roce 2000, cestovní příkazy a peněžní deník FKSP za celý rok 2000.
- Zúčtování se státním rozpočtem za rok 2000.
- Nájemní smlouva č. 74992020, uzavřená mezi Městem Brnem, Dominikánské náměstí 1 a Zvláštní a Praktickou školou Brno, tř. Jaroše 41 ze dne 17.1.2000
- Zúčtování finančních prostředků vynaložených školou na dohodnuté opravy (uvedené v nájemní smlouvě č. 74992020) provedené za rok 2000
- Inspekční zpráva č.j. 122-129/98-011135 ze dne 13. 5. 1998

ZÁVĚR

Průběh a výsledky vzdělávání jsou hodnoceny jako velmi dobré, jeho podmínky jako průměrné.

Předchozí inspekce, která na škole proběhla byla tématicky zaměřená na hodnocení úrovně výuky v přípravné třídě. Škola si v této oblasti nadále drží velmi dobrou úroveň.

Finanční prostředky státního rozpočtu byly v kontrolovaných oblastech vzhledem k účelu jejich poskytnutí využity efektivně, s výjimkou nesprávného čerpání fondu kulturních a sociálních potřeb.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři:	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Věra Vojtová	..Věra Vojtová v. r.
Členové týmu	Mgr. Ludmila Konopková	..Ludmila Konopková v. r. ...
	Mgr. Libuše Parmová	.. Libuše Parmová v. r.
	PaedDr. Hana Sedláčková	...Hana Sedláčková v. r....
Další zaměstnanci ČŠI	Hrnčířová Eva, Šustáčková Miroslava	

V Brně dne 17. ledna 2002

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 30.1.2002

Razítko

Ředitelka školy

Mgr. Svatava Kašparová

.. S. Kašparová v. r. ...
podpis

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.

Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacního protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy	2002-02-18	122 126/02 11135
Zřizovatel	dtto	Dtto

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacního protokolu ČŠI	Text
2002-02-12	122114/2002	Připomínky byly podány